

**Arkæologisk forundersøgelse af ca. 24.000 m² stort areal ved Troelstrup by.
Arealet er et delareal af Haslev Kommunes' lokalplan nr. 65.**

Undersøgelsen blev foretaget i dagene 21 til 24 november 2005

Gravemaskinen arbejder ved det levende hegn vestligt på arealet

Indhold

Resumé.....	2
Årsag og evt. sagshistorie	2
Deltager(e)	3
Lokalisering og topografi.....	4
Indmåling	4
Beskrivelse.....	5
Vurdering og evt. fremtidige tiltag	8
Anlægsliste.....	9
Fundliste.....	10
Fotoliste, digitale optagelser	11
Tegningsliste	11
Måledata.....	12

Bilag 1 – kort med de udlagte søgegrøfter indtegnet

Resumé

Kortvarig arkæologisk prøveundersøgelse på byggemodningsareal ved matr. 11a og 11b af Troelstrup by, umiddelbart syd for Haslev.

Ved undersøgelsen registrerede vi i alt 21 anlæg (dvs. nedgravninger) af oldtidskarakter.

Anlæggene domineres af typer som kogestensgruber, ildsteder og affaldsgruber, der formodentligt skal dateres til yngre stenalder/bronzealder. Eneste hjembragte fund er et flintbor fra anlæg 2 der bekræfter, at ihvertfald nogle af anlæggene skal henføres til ovennævnte tidsperiode.

Årsag og evt. sagshistorie

Prøveundersøgelsen er forårsaget af, at området skal byggemodnes af OC-Huset A/S med henblik på opførelse af parcelhuse. Det her undersøgte areal på ca. 24.000 m² er beliggende indenfor de sydlige delarealer IV og V af lokalplan 65 i Haslev Kommune. De øvrige delarealer af lokalplanen strækker sig mod nordnordøst langs Bråbyvej frem til Vestre Ringvej.

Fra nærområdet kendes flere bopladsområder dateret til yngre stenalder bl.a. SB-27 mod øst og SB-28 mod nordøst.

Mod nordvest findes en Stendysse (SB-1) og en lignende afsat som SB-2 eftersøgte Museet i 2004 uden held ved byggemodningsarealet mod syd hvor Troelstrupvej mødes med Bråbyvej. At vi ikke kunne registrere den sløjfede stendysse (SB-2) kan dog skyldes, at den i gammel tid muligvis er lidt unøjagtigt afsat på kortet eller blot er totalt fjernet og tomten overpløjet.

Ved prøveundersøgelsen fra 2004 (SVM-2004002-Søndermarkshus) registrerede vi lidt kogegruber og ildsteder af oldtidskarakter indenfor dette areal - (nu afsat som SB-32).

Desuden kendes i nærområdet til fund fra både bronze- og jernalder. Fra nyere tid, dvs. historisk tid, fandt Museet i 1999 mod nordvest et fundament fra et formodet middelalderligt hus (SB-30).

Disse mange registreringer samt kombinationen med et højtliggende plateau, der ofte erfaringsvis tiltrækker bebyggelse i oldtiden, var begrundelsen for, at Museet skønnede det nødvendigt at foretage en forundersøgelse på stedet forud for jordarbejdets igangsættelse.

Dato	Hændelsesforløb
25-07-2005	Telefonisk forespørgsel jf. museumslovens §25 fra Nybyg Aps (info@dabb.dk) vedr. arkæologi/HHS
01-08-2005	Telefonisk oplyst at der er tale om delområderne IV- V samt at økonomiramme ikke kan oplyses - anmodning om udkast til budget til orientering/HHS
01-08-2005	Budgetudkast m.v. til postfor@kuas.dk og orienterende kopi til Nybyg Aps/HHS
04-08-2005	Godkendt forundersøgelsesbudget og godkendelsesskrivelse som pdf til info@dab.dk/HHS
10-08-2005	Telefonisk oplyst af forundersøgelse vil vare ca. 1 uge og et par dage (maksimum)./HHS
29-08-2005	Aftalt med Anders Brun Madsen at vi afventer hvad der sker i den oprindelige sag; de har planer om at købe arealet /KC
01-09-2005	Opringning fra Jørgen Krag, Nybyg ang. arkæologi, da OC-huset vil købe ca. halvdelen. Ikke endeligt skøde endnu. Lokalplan vedtages 06-09-2005. Arkæologi i løbet af ca. 1 måned /KC
27-09-2005	Mail fra abm@bn-hus.dk vedr. udtalelse for en del af arealet - nu benævnt "Delområde1"/HHS
28-09-2005	Mail til abm@bn-hus.dk vedr. samlet beløbsramme for anlægsudgift m.v. /HHS
28-09-2005	Budgetudkast (-2) til godkendelse til postfor@kuas.dk med kopi til abm@bn-hus.dk/HHS
21-10-2005	Godkendelse af budgetudkast (-2) modtaget, skannet til pdf/HHS
21-10-2005	Godkendt forundersøgelsesbudget for delområde 1 (-2) sendt til 'abm@bn-hus.dk' inkl. godkendelsesskrivelse - alt som pdf./HHS
31-10-2005	Modtaget godkendelse af forundersøgelse og ønske om tidsplan fra abm@bn-hus.dk/HHS
01-11-2005	Telefonisk og pr. mail til Anders Bruun Madsen aftalt opstart mandag 21-11-2005 på forundersøgelse, Henrik Høier orienteret telefonisk (også vedr. varsling af maskinfører/-ejer)/HHS
24-11-2005	Prøveundersøgelse afsluttet. H.H.
24-11-2005	Anders Bruun Madsen (OC-huset) orienteret pr. tlf. vedr. 4 steder, hvor vi har berørt gamle (tørre) og højtliggende dræn ("1- tomme-dræn"). Aftalte at han ser på forholdene i morgen. H.H.
24-11-2005	Udtalelse efter forundersøgelse udfærdiget. H.H.
24-11-2005	Udtalelse efter forundersøgelse som pdf til OC-huset; kvittering for modtagelse modtaget (mail)/HHS
20-12-2005	Genstande på magasin /KC

Skematisk oversigt over hovedpunkterne i sagsgangen

Deltager(e)

Ved undersøgelsen deltog assistent Morten Petersen, militærnægter Finn Knight, og arkæolog Henrik Høier, hvor sidstnævnte fungerede som daglig udgravningsleder.

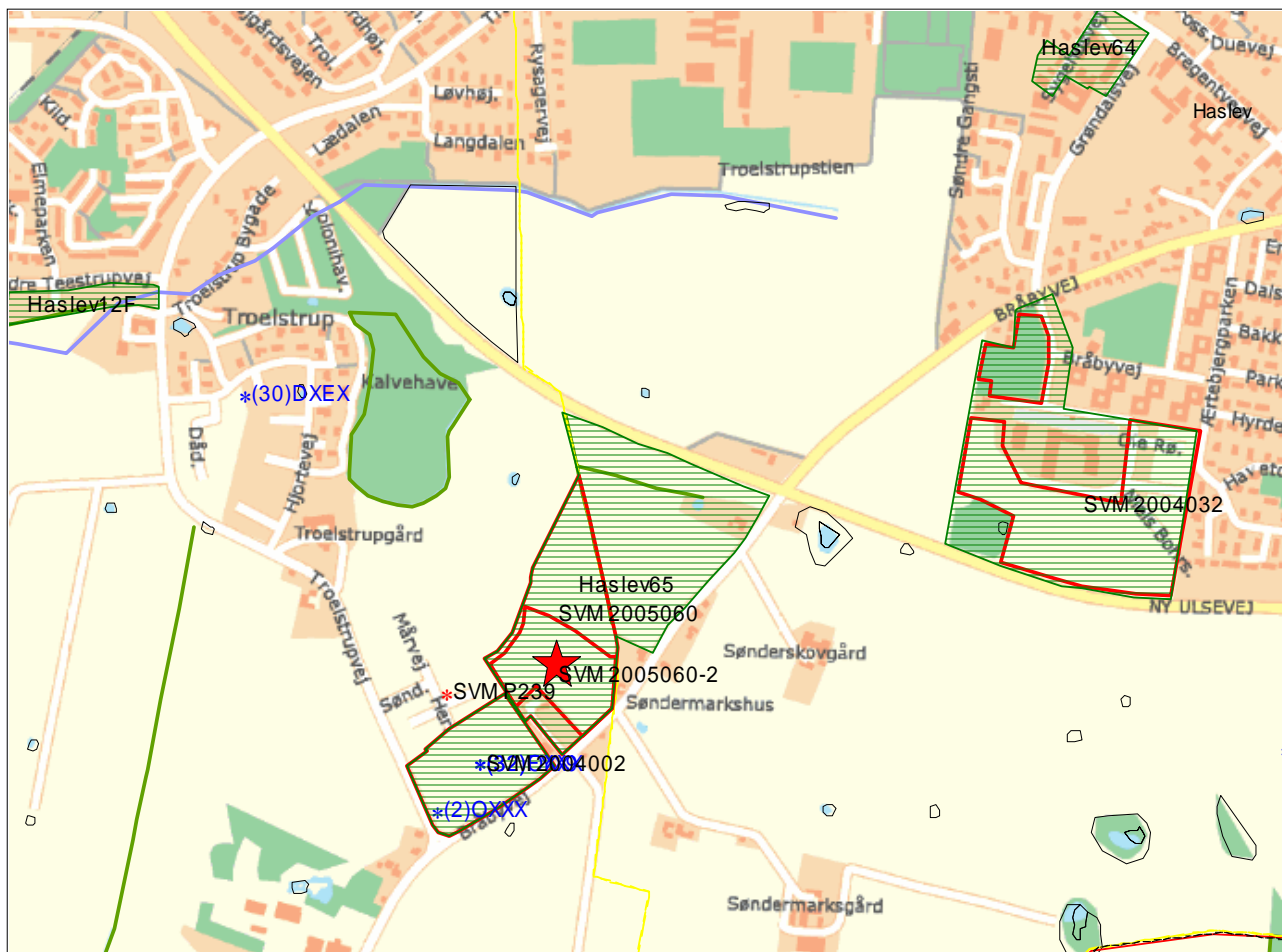
For den maskinelle del af arbejdet stod maskinfører Lars Petersen fra Anlægsfirmaet Vækst og Miljø, Slagelse.

Anders Bruun Madsen, Projektudvikler og vores kontaktperson hos OC-Huset A/S, var på besøg på lokaliteten d. 21/11-2005.

Lokalisering og topografi

Arealet findes på 4 cm kort 1512 4 NØ.

Som nævnt befinder det undersøgte areal sig på matr. 11a og 11b af Troelstrup By. De øvrige mod nordnordøst tilstødende delarealer I-III samt VI er beliggende på matrikler tilhørende Haslev By.

Det undersøgte areal markeret med rød stjerne og indsat på matrikelkortet. Skærmbort © KMS

Selve terrænet er et højtliggende plateaulignende område på kote 45-46 meter o.D.N.N. (jvf. landmålerliste bagerst), hvorfra terrænet faktisk falder mod alle fire verdenshjørner. Muldlaget på stedet, der typisk ligger på mellem 30 og 60cm i tykkelsen, enkelte steder lidt mere, består af brun let sandet muld.

Undergrunden er overvejende gulbrun ret sandet med enkelte mindre sten. På mindre områder registrerede vi lidt mere lerede partier.

Indmåling

Indmåling af de 39 målepunkter udsat i vore søgegrøfter er foretaget med GPS i System 34 Sjælland af landmåler Bo Jensen fra landmålerfirmaet Geodata, Energivej 3, 4180 Sorø.

Indmålingerne, der blev foretaget d. 23/11-2005, er at betragte som værende overordentlig præcise, dvs. med få centimeters nøjagtighed.

Beskrivelse

Med en gravemaskine på bælter påmonteret en to meter bred planérskovl (rabatskovl) gravede vi de 6 ca. 200m lange søgegrøfter begyndende i arealets sydøstlige hjørne ved Bråbyvej. Søgegrøfterne, der har en indbyrdes afstand på ca. 20m, gravedes parallelt med skellet ind til ejendommen på matr. 11g, hvilket gav dem en orientering nordnordvest/sydsydøst (jvf. bilag 1).

Grøft 3 påbegyndes - set fra Bråbyvej (sydøst) d. 21/11-2005

Inkl. de to mindre udvidelser ved grøft 3 afrømmedes således ca. 2.500m², hvilket giver en undersøgelsesprocent på godt 10% i forhold til de opgivne ca. 24.000m².

I de gravede søgegrøfter udsatte vi for hver 40 meter målepunkter, hvorefter søgegrøfterne og de fremkomne anlæg (nedgravninger) indtegnedes i størrelsesforholdet 1:100 på i alt 7 stk. A-3 tegnefolie. Totalt udsattes 39 sådanne målepunkter. Målepunkterne blev efterfølgende indmålt af landmålere, således at tegningsmaterialet efterfølgende kan behandles og rentegnes i GIS-programmet MapInfo. For dette sidstnævnte arbejde stod assistent Morten Petersen.

I alt registrerede vi 21 anlæg, dvs. nedgravninger af oldtidskarakter der domineres af typer som kogestensgruber, ildsteder og affaldsgruber m.v. (jvf. anlægsliste nedenfor). De enkelte anlæg blev ”snittet” (udgravet) undervejs, dvs. den ene halvdel blev bortgravet med håndværktøj som skovl, spade og graveske (skelske), således at de kunne be- eller afkræfte deres tolkede funktion som f.eks. værende kogegruber. De enkelte anlæg blev derefter beskrevet på de respektive tegninger.

Grøft 3 krydsede et par steder med koncentrationer af kogestensgruber og ildsteder, hvorfor der blev foretaget mindre udvidelser på disse steder (se også bilag 1). Sådanne anlægstyper optræder meget ofte på aktivitetsområder nærved bopladser fra yngre stenalder og bronzealder. Der fremkom dog ikke i denne sammenhæng anlægstyper som f.eks. stolpehuller, der kunne indikere den tilhørende bebyggelse.

*Udvidelse ved grøft 3 med koncentration af kogestensgruber & ildsteder
Udgravningssituation set fra sydøst d. 23/11-2005*

Nær afslutningen af grøft 1 i nordvest registrerede vi et dybt nedgravet anlæg (anlæg 2), der tolkes som en affaldsgrube fra yngre stenalder eller evt. bronzealder pga. et deri fundet flintbor (jvf. foto side 10). Derudover fandtes ikke andet genstandsmateriale i dette anlæg.

*Anlæg 2, en affaldsgrube, fundet i grøft 1. Set fra nordvest d. 23/11-2005
De rød/hvide felter på landmålerstokken er hver 20cm*

Fra prøveundersøgelsen foreligger et mindre antal digitale fotos (jvf. fotoliste nedenfor). Yderligere originalmateriale samt dagbogsnotater m.v. opbevares efterfølgende på Sydvestsjællands Museum, Storgade 17, 4180 Sorø.

Vurdering og evt. fremtidige tiltag

De registrerede forhistoriske anlæg ved undersøgelsen viser, at der som formodet ud fra topografien og kendskabet til forhistorien i området, *er* forhistorisk aktivitet at finde på lokaliteten.

Imidlertid er de 21 fundne anlæg, bortset fra anlæggene ved grøft 3, få og spredtliggende, og opviser derfor ingen yderligere grupperinger eller koncentrationer, der kunne tyde på en regulær forhistorisk bebyggelse som ville berettige en nærmere arkæologisk undersøgelse i form af mindre regulære feltudvidelser o. lign.

Det må dog anbefales, at der ved fremtidige jord- og anlægsarbejder i området tilsvarende bør foretages lignende prøveundersøgelser, idet det må betragtes som værende *meget* sandsynligt, at der i dette område *kan* forefindes både forhistoriske og/eller middelalderlige bosættelser m.v. af arkæologisk interesse.

Sorø d. 5 januar 2006

Henrik Høier
Arkæolog

Anlægsliste

Anlæg	Tegn.	Snit	Type	Bemærkning
A01	01	Ø-v set mod syd. Dia. 78cm, 26 cm. skrå sider og rund bund. Grå leret muld med trækul og lerpletter	Grube	
A02	01	N-s set mod v. Dia. 225cm, 80 cm dyb, skrå sider spids bund. Grå leret muld	Grube	X-1 – et flintbor med afbrækket spidsende
A03	03	Ø-v set mod s. Dia. 100 cm, 25 cm dyb, skrå sider flad jævn bund, stærkt trækulsfarvet muld med mange brændte sten.	Grube	
A04	03	N-s, set mod ø, dia. 100 cm, 25 cm. dyb, skrå sider, flad jævn bund, stærkt trækulfarvet muld med mange brændte sten	Kogestengrube	
A05	07	Dia: 90 cm (ca.)	Ildsted	Bortgravet af maskine
A06	07	N-s, set mod v, dia. 120 cm, 15 cm dyb, Skrå sider, flad bund, sortbrun, stærkt trækulsfarvet muld.	Kogestengrube.	
A07	03	N-s, set mod ø, dia. 134 cm, 12 cm dyb, stærk trækulsblandet muld med mange brændte sten	Kogestengrube	
A08	03	Nø-sv, set mod nv, dia. 95 cm, 20 cm, stejle sider, flad bund, sort leret muld med enkelte lerpletter	Ildsted	
A09	04	Nø-sv, set mod nv, dia. 140 cm, dyb: 18 cm, stærk trækulsholdig muld med mange sten	Kogestengrube	
A10	04	N-s, set mod ø, dia. 57 cm, dyb: 30 cm, skrå sider spids bund, grå sandet muld	Grube	
A11	04	Ø-v, set mod s, dia: 50 cm, 15 cm dyb, skrå sider, rund bund, grå leret muld	Grube	
A12	06			Recent
A13	06	Ø-v, set mod nord, dia. 60 cm, dyb: 25 cm, rund side i vest, ikke afgravet i øst, brungrå leret muld	Grube	
A14	06		Fyldskifte	
A15	06		Fyldskifte	Recent
A16	07	N-s, set mod v, dia. 95 cm, 14 cm dyb, skrå sider flad ujævn bund, sortbrun stærkt trækulsfarvet muld	Kogestengrube	
A17	07	Nø-sv, set mod nv, dia. 95 cm, 15 cm dyb, skrå sider flad bund, sort trækul blandet muld	Ildsted	
A18	07	Nø-sv, set mod nv, dia. 105 cm, 10 cm dyb, stejle sider, flad bund, sort trækulblandet muld	Ildsted	
A19	07	Nø-sv, set mod nv, dia. 100 cm, 20 cm dyb, runde sider flad bund, sort trækulsblandet muld	Ildsted.	
A20	07	N-s, set mod ø, dia. 28 cm, 10 cm dyb, skrå sider spids bund, gråbrun homogen muld med lerpletter	Stolpehul ?	
A21	01	Ø-v set mod n, 33 dyb, dia. 130, ikke afgrænset i øst	grube	Grå sandet muld med lidt ler

Fundliste

X-1: flintboret fra anlæg 02

Eneste regulære fundmateriale fra undersøgelsen er et flintbor med afbrækket spidsende fundet i anlæg 02 beliggende umiddelbart vest for det ca. nord/syd gående hegn op til "Søndermarken" i arealets vestlige side. Sådanne flintbor lavet af en "flintskive" introduceres i ældre stenalder og er en af de mest almindelige redskabsformer i en årtusindlang periode op gennem hele yngre stenalder (bondestenalder) og den efterfølgende bronzevalder.

Fotoliste, digitale optagelser

Film nr	Opt	Type	Tekst	Fotograf	Dato
2005060	1	Digital	Lars Petersen graver ved grøft 2. Set fra SØ	H.H.	21-11-2005
2005060	2	Digital	Lars Petersen graver ved grøft 2. Set fra SØ	H.H.	21-11-2005
2005060	3	Digital	Lars Petersen graver ved grøft 2. Set fra Ø	H.H.	21-11-2005
2005060	4	Digital	Lars Petersen graver ved grøft 2. Set fra Ø	H.H.	21-11-2005
2005060	5	Digital	Morten arbejder i grøft 2. Set fra SØ	H.H.	21-11-2005
2005060	6	Digital	Morten arbejder i grøft 2. Set fra SØ	H.H.	21-11-2005
2005060	7	Digital	Arealet set fra Bråbyvej - dvs. SØ	H.H.	21-11-2005
2005060	8	Digital	Lars starter gravningen af grøft 3, set fra Bråbyvej (SØ)	H.H.	21-11-2005
2005060	9	Digital	"Kogegruber" i udvidelsen af grøft 3. Set fra NV	H.H.	23-11-2005
2005060	10	Digital	"Kogegruber" i udvidelsen af grøft 3. Set fra NV	H.H.	23-11-2005
2005060	11	Digital	"Kogegruber" i udvidelsen af grøft 3. Set fra NV	H.H.	23-11-2005
2005060	12	Digital	Samme situation som opt. 9-11 - men set fra SØ	H.H.	23-11-2005
2005060	13	Digital	Samme situation som opt. 9-11 - men set fra SØ	H.H.	23-11-2005
2005060	14	Digital	Samme situation som opt. 9-11 - men set fra SØ	H.H.	23-11-2005
2005060	15	Digital	Samme situation som opt. 9-11 - men set fra SØ	H.H.	23-11-2005
2005060	16	Digital	Morten tegner ved udvidelsen af grøft 3. Set fra vest	H.H.	23-11-2005
2005060	17	Digital	Anlæg 2 set fra NV.	H.H.	23-11-2005
2005060	18	Digital	Anlæg 2 set fra NV.	H.H.	23-11-2005
2005060	19	Digital	Anlæg 2 set fra NV.	H.H.	23-11-2005
2005060	20	Digital	Anlæg 2 set fra NV.	H.H.	23-11-2005

Tegningsliste

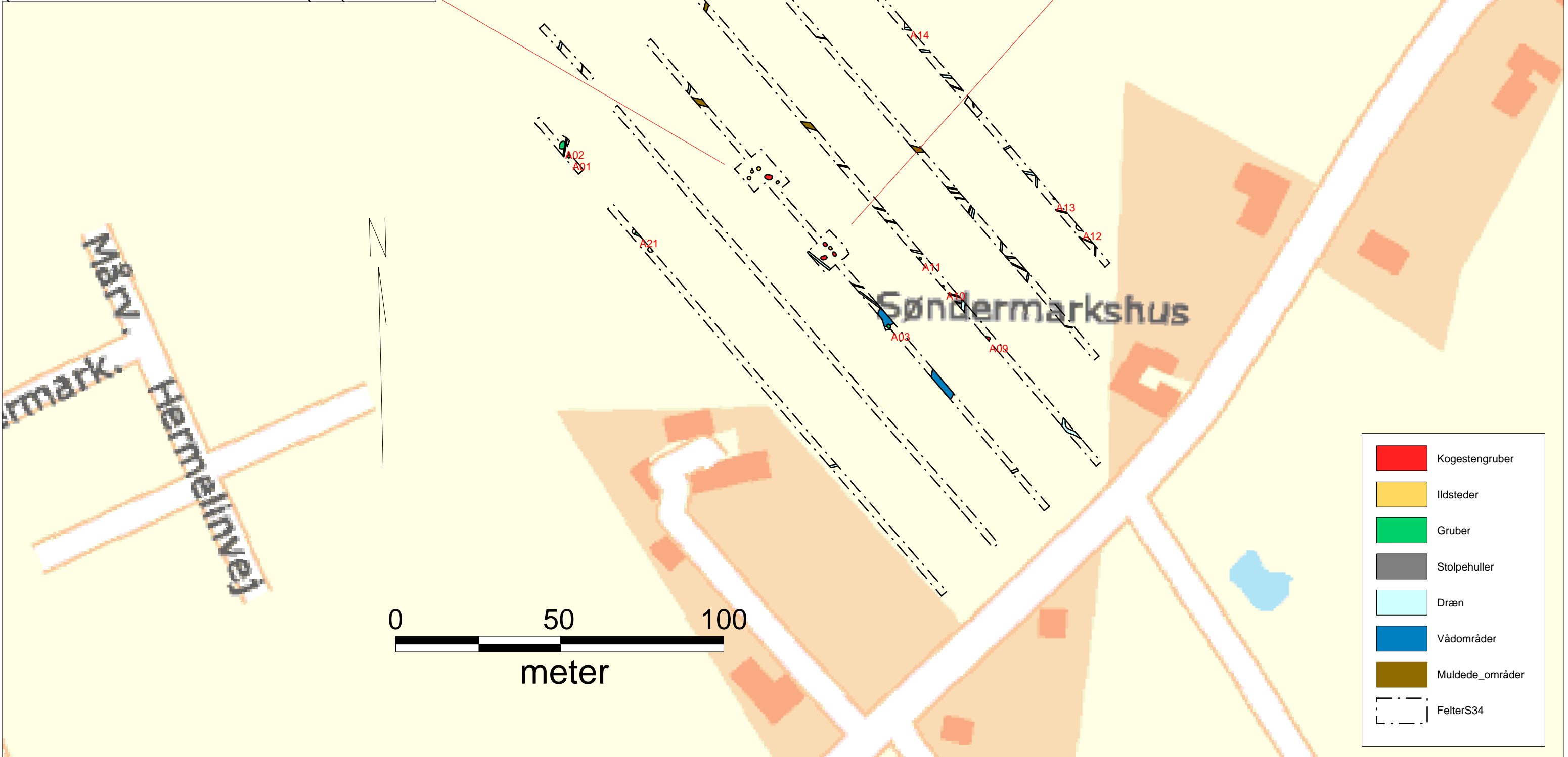
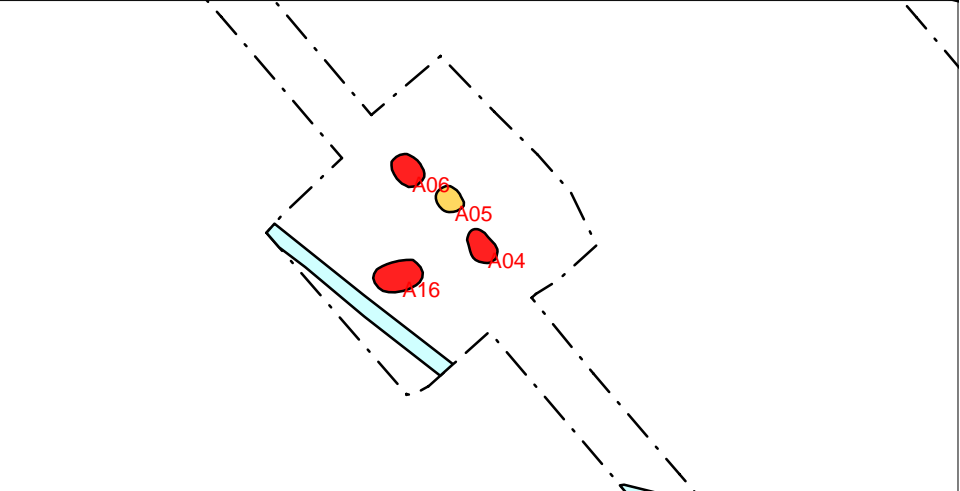
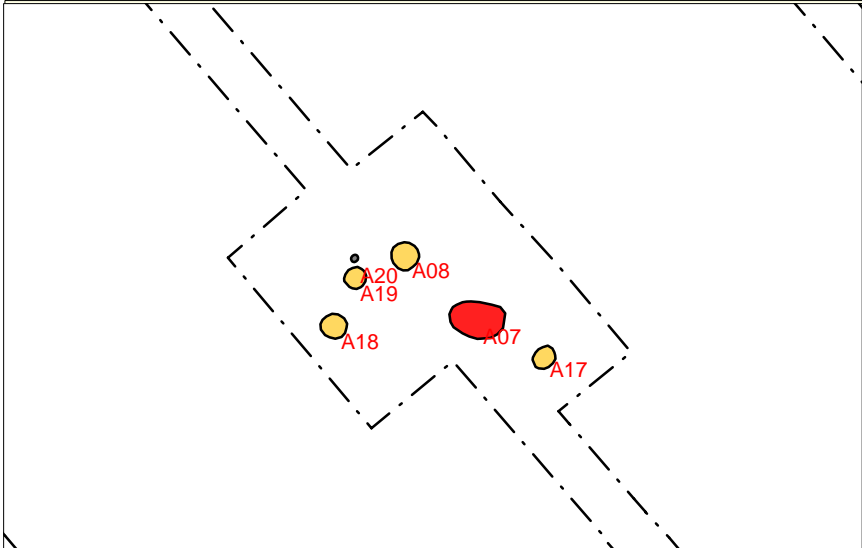
T-nr.	Type	Skala	Initialer
01	Fladetegning, Grøft 1	1:100	M.P.
02	Fladetegning, Grøft 2	1:100	M.P.
03	Fladetegning, Grøft 3	1:100	M.P.
04	Fladetegning, Grøft 4	1:100	M.P.
05	Fladetegning, Grøft 5	1:100	M.P.
06	Fladetegning, Grøft 6	1:100	M.P.
07	Fladetegning, de to udvidelser ved grøft 3	1:100	M.P.

Måledata

Pkt. nr.	MI-X	MI-Y	Z
p1	-109763.47	98890.14	46.37
p2	-109789.6	98920.36	46.205
p3	-109815.73	98950.5	47.141
p4	-109841.76	98980.8	46.292
p5	-109863.85	99006.62	45.965
p6	-109873.91	99018.73	45.801
p7	-109886.42	99032.98	45.799
p8	-109885.17	99062.08	45.596
p9	-109870.78	99046.84	45.53
p10	-109863.08	99037.49	45.644
p11	-109837	99007.21	46.019
p12	-109810.77	98977.05	46.369
p13	-109784.64	98946.8	46.977
p14	-109758.08	98917.01	45.454
p15	-109748.36	98905.6	45.778
p16	-109732.38	98916.31	46.133
p17	-109758.22	98946.8	46.21
p18	-109784.06	98977.31	45.804
p19	-109810.05	99007.64	46.127
p20	-109836.09	99037.99	46.026
p21	-109852.3	99056.96	45.792
p22	-109716.4	98929.6	46.058
p23	-109742.34	98960.01	45.881
p24	-109768.42	98990.31	45.561
p25	-109794.41	99020.66	45.857
p26	-109820.4	99051.04	46.105
p27	-109846.62	99081.26	45.911
p28	-109847.3	99113.54	45.881
p29	-109821.31	99083.22	45.926
p30	-109795.23	99052.94	45.759
p31	-109769	99022.78	45.201
p32	-109742.97	98992.45	45.553
p33	-109717.08	98962.02	45.895
p34	-109713.76	98990.25	45.768
p35	-109739.65	99020.69	45.104
p36	-109765.54	99051.09	45.266
p37	-109791.38	99081.56	45.746
p38	-109817.61	99111.72	45.225
p39	-109837.91	99135.14	45.865

Målepunkter fra grøftegravningen, opmålt d. 23/11-2006

Arkæologisk forundersøgelse Troelstrupgård

	Kogestengruber
	Ildsteder
	Gruber
	Stolpehuller
	Dræn
	Vådområder
	Muldede_områder
	FelterS34